

Polislərlə münasibət zamanı nə bilməliyik

İnzibati qayda da saxlamaq

Şəxsin inzibati qayda da saxlanmış olması, onun qısa müddətə azadlığının məhəttəlaşdırılması deməkdir, inzibati xətanın aradan qaldırmaq üçün bundan istifadə olunmasına icazə verilir. Şəxsiyyətin müəyyən edilməsi, inzibati xəta protokolunun tərtib edilməsi üçün və s. Xırda xuliqanlıq və ya hüquq mühafizə orqanlarının nümayəndələrinin tələbinə tabe olunmamasına görə polislər inzibati qayda da saxlamadan tez-tez istifadə edirlər.

Inzibati qayda da saxlandığınız zaman sizin hüququnuz var ki, tələb edəsiniz:

- Saxlamanın əsası barəsində izahat;
- Vəkillə əlaqə saxlama, saxlama faktı və yeri barəsində yaxınlarnıza, iş və təhsil yerinizin müdiriyyətinə məlumat vermə (hətta telefonunuz müsadirə olunmuş olsa belə);
- Alkohol sərxoşluğunuzun sübut olunması üçün testdən (yoxlamadan) keçməkden imtina etmək hüququnuz var. **Yadda saxlayın:** Əgər alkotestdən keçmə nəqliyyat vasitəsi sürücüsünə qarşı edilirsə, imtina etmə hüququ buna aid deyil;
- Əgər protokolun məzmunu ilə, protokolda göstərilən faktiki hallarla razı deyilsəniz və protokolda göstərilən xətanın sizin tərəfinizdən törədilməsini təsdiq etmirsənizsə, protokola imza atmaqdan imtina etmək hüququnuz var;
- Protokola öz qeydinizə əlavə etmə hüququnuz var və onu öz imzanızla təsdiqləməlisiniz.

Yadda saxlayın: Əgər imza atmaqdan imtina edərsəniz, bunun barəsində protokolda qeyd edilir

Inzibati qayda da saxlamanın müddəti və şərtləri

- Polisin saxlanılan şəxsi hadisə yerində və ya polis avtomobilində uzun müddət saxlama hüququ yoxdur. Şəxs inzibati qayda da saxlandıqdan sonra polis onu qısa müddət ərzində ən yaxın polis bölməsinə və ya başqa hüquq mühafizə orqanına aparmalıdır;
- Saxlama barəsində protokol tərtib olunmalıdır, həmin protokolda protokolu tərtib edən şəxs barəsində məlumat qeyd edilməlidir; Şəxsi saxlama vətəni və yeri barəsində məlumat göstərilməlidir. Protokolda eyni zamanda onun tərtib edilməsi tarixi və yeri barəsində məlumatda qeyd edilməlidir;
- Inzibati xəta törədilməsi əsası ilə saxlama müddəti 12 saatdan artıq olmamalıdır, saxlama faktı qeyri iş gününə təsadüf edərsə, iş müzakirə ediləndə saxlanılan şəxs müvəqqəti olaraq təcridxanaya (izolatora) yerləşdirilə bilər. Belə olduğu halda, ümumi saxlama müddəti 48 saatdan artıq olmamalıdır.

Şəxsin narkotestdən keçirilməyə aparılması

Əgər polis özü şəxsən narkotik vasitədən istifadə edilməsi faktına bilavasitə şahid olarsa; Şəxs gizlənmək istəyərsə və ya polisin qanuni tələbinə tabe olmaqdan boyun qaçırırsa; Operativ və ya gizli istintaq hərəkətləri nəticəsində əldə olunmuş məlumat varsa və ya “112”-yə şəxsin narkotik vasitədən qanunsuz olaraq istifadə etməsi barəsində məlumat daxil olubsa, narkotik vasitədən və ya/və psixotropik maddələrdən istifadə olunması faktını müəyyən etmək məqsədi ilə, polisin şəxsi müayinədən keçməsi üçün ekspertiza müəssisəsinə aparma hüququ var.

Narkoloji yoxlayışdan keçmək məqsədi ilə sizi aparıblarsa, sizin hüququnuz var:

- Gürcüstan konstitusiyasının 31-ci maddəsi əsasında bioloji material verməkdən və ya həkim tərəfindən klinik baxışdan keçməkdən imtina edəsiniz;
- Vəkillə əlaqə saxlama, saxlama faktı və yeri barəsində yaxınlarnıza, iş və təhsil yerinizin müdiriyyətinə məlumat vermə (hətta telefonunuz müsadirə olunmuş olsa belə) tələb edəsiniz;
- Sizin saxlanmağınız üçün başqa əsas yoxdursa, sərbəst buraxılmağınızı tələb edəsiniz;
- Xidmətinin hərəkətləri və ya/və müayinənin nəticələri barəsində şikayət edəsiniz.

Polisin/eskpartiza müəssisəsinin əməkdaşının hüququ yoxdur ki:

- Bioloji material götürülməsi üçün sizə təsir göstərsin;
- Tualetdən istifadə etməyinizi məhəttəlaşdırsın;
- Əgər bioloji material verməkdən imtina edərsənizsə, sizi ekspertiza müəssisəsində saxlasın

Yadda saxlayın, müayinə dövlət xərcinə edilir və işçi bunun barəsində sizə məlumat vermə öhtəliyi daşıyır

Sürücülərin narkotestdən keçməsi

Əgər yetərli şübhə varsa ki, sürücü nəqliyyat vasitəsinə narkotik, psixotropik və ya yeni psixoaktiv vasitənin təsiri altında idarə edir, polisin hüququ var ki, nəqliyyat vasitəsinə saxlatsın və sürücünü nəqliyyat vasitəsinin idarə edilməsindən uzaqlaşdırsın. Belə hal olduqda polisin hüququ var ki:

- Portativ narkotest vasitəsi ilə sürücünün konkret maddənin təsiri altında olub olmadığını yoxlasın;
- Əgər narkotest müəyyən edərsə ki, sürücü konkret maddənin təsiri altındadır, sürücünü klinik və laboratoriya yoxlayışından keçməsi üçün apara bilər;
- Sürücü narkotestdən keçməkdən imtina edərsə, onu, təsir faktının/sərxoşluğun müəyyən edilməsi üçün birbaşa ekspertiza müəssisəsinə aparsın.

Yadda saxlayın: Klinik və ya/və laboratoriya müayinədən keçməkdən imtina edildiyi halda, narkotestin müsbət cavabı klinik olaraq sübut olunmuş fakt sayılacaq.

Müayinədən keçən şəxsin hüquqları və öhtəlikləri

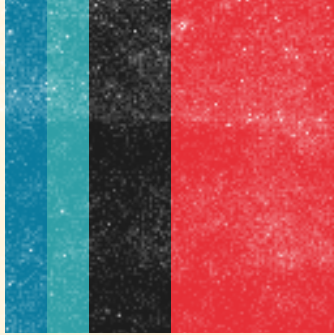
Konkret maddənin təsiri altında olma faktının müəyyən edilməsi prosesi zamanı sizin hüququnuz var:

- Öz xərcinizlə alternativ müayinədən keçmə tələb edəsiniz, **daha konkret:**
- Müayinədən 2 saat ərzində öz xərcinizlə təkrar klinik müayinədən keçmə tələb edə bilərsiniz;
- Müayinədən 14 gün ərzində öz xərcinizlə bioloji materialın təkrar laboratoriya müayinədən keçməsinə tələb edə bilərsiniz
- Alternativ müayinədən keçirilməsi məqsədi ilə bioloji materialın bir ay müddətinə saxlanılmasını tələb edə bilərsiniz;
- Kanunvericiliklə müəyyən edilmiş qayda da inzibati orqan tərəfindən qəbul edilmiş qərarı şikayət edə bilərsiniz.

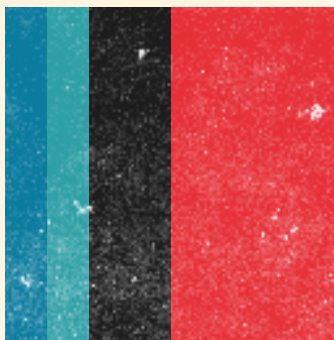
Yadda saxlayın!

Əgər düşünürsünüz ki, polisin hərəkətləri ilə sizin hüquqlarınız pozulub hüququnuz var ki:

- Polisin əməlini üst vəzifəli şəxsə, Prokurorluğa və ya məhkəməyə şikayət edə bilərsiniz
- Gürcüstan Xalq Müdafiəçisinə, onun regional ofislərinə müraciyyət edin, eyni zamanda 1481 qaynar xətt vasitəsi ilə də;
- Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin baş inspeksiyasının qaynar xətti – 126-dan istifadə edin, baş inspeksiya ərizə və ya şikayətlə müraciyyət edin və daxili araşdırma tələb edin;
- Polis tərəfindən sizə şiddət edildiyi və ya şiddətlə təhətt olunduğunuz halda Gürcüstan Dövlət İnspektorunun qaynar xətti - 199-a müraciyyət edin;
- Pulsuz hüquqi məlumat və ya/və hüquqi yardım almaq üçün ictimai təşkilatlara müraciyyət edin.

Polislərlə münasibət zamanı nə bilməliyik

Polis tərəfindən şəxsin sorğu-sual edilməsi

Polis ictimai təhlükəsizliyi qorumaq məqsədi ilə prevensiya xarakterli tədbirlər həyata keçirir. Şəxsiyyətin müəyyən edilməsi məqsədi ilə polis sizi saxlaya, şəxsi məlumatlarınızı və şəxsiyyətinizi müəyyən edən sənədi fərqli səbəblərə görə tələb edə bilər, eyni zamanda sizin inzibati xəta törətməyiniz və ya gələcəkdə törədəcəyiniz barəsində əsaslı şübhə olaması halında da.

Polis tərəfindən siz saxlandığınız və sorğu-sual edildiyiniz halda nəzərə alın ki:

- Polisin sizi hansı əsasla saxladığı barəsində izahat tələb etmə hüququnuz var;
- Saxlandığınız halda, sorğu-suala başlamadan öncə polis sizə bildirməlidir ki, sorğu-sualda iştirak etmə könüllüdür və sizin imtina etmə hüququnuz var;
- Sizin polisə sadəcə şəxsi məlumatlarınızı və şəxsiyyətinizi sübut edən sənədi vermə öhtəliyiniz var;
- Əgər başqadır (ad/soyadın göstərilməsi, şəxsiyyət nömrəsi və ya başqa) şəxsiyyətin müəyyən edilməsi mümkün deyilsə, polisin sizin foto şəkilinizi çəkmə hüququ var
- Foto şəkil çəkilən zaman polis öhtəlik daşıyır ki, sadəcə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş texniki vasitələrdən istifadə etsin. Foto şəkilin çəkilməsi üçün polisin öz şəxsi telefonundan istifadə etmə hüququ yoxdur;
- Əgər xarici görünüşünə görə polisin identifikasiya olunması mümkün deyilsə, siz ondan səlahiyyətini sübut edən sənədi təqdim etməsini tələb edə bilərsiniz, anca, bu ona öz funksiyasını icra etməkdə maneçilik törətməməlidir.

Şəxsin polis şöbəsinə dəvət olunması

Əgər əsaslı şübhə varsa ki, siz polisin fəaliyyəti üçün mühüm məlumata sahibsiniz, danışmaq məqsədi ilə polisin sizi polis şöbəsinə dəvət etmə hüququ var.

Polis şöbəsinə dəvət edildiyiniz halda nəzərə alın ki:

- Dəvətin əsası barəsində polisin sizə izahat vermə öhtəliyi var;
- Polis şöbəsinə getmək və oranı tərk etmək könüllüdür, getmədiyiniz halda sizə qarşı heç bir sanksiya növündən istifadə oluna bilməz;
- Dəvət olunan şəxslə söhbət barəsində polis protokol tərtib etməlidir, protokolu dəvət olunan şəxs və hüquq mühafizə orqanı əməkdaşı imzalayır. Dəvət olunan şəxsin imza atmaqdan imtina etmək və ya protokola öz qeydini əlavə etmə hüququ var və onu öz imzası ilə təsdiqləməlidir.
- Dəvət olunan şəxsin polis şöbəsində olması müddəti qanunla müəyyən edilmiş və yetkinlik yaşına çatmış şəxslə bağlı bu müddət 4 saatdan artıq olmamalıdır.

Sorğu-sual edilmə və şahid qismində dindirilmə cinayət işi üzrə

Əgər siz cinayət işi ilə bağlı mühüm məlumata sahibsəniz, müdafiəçi və ya ittihamçı tərəfindən sorğu-sual edilə bilərsiniz. Yadda saxlayın ki, sorğu-sualda iştirak etmək könüllüdür və məlumat vermək və ya sübut təqdim etmək məqsədi ilə şəsin məcbur edilməsi yolverilməzdir. Şahid qismində məcburi yolla sadəcə magistrat hakim qarşısında dindirilə bilərsiniz.

Sorğu-sual edilən və şahid qismində dindirilən zaman nəzərə alın ki:

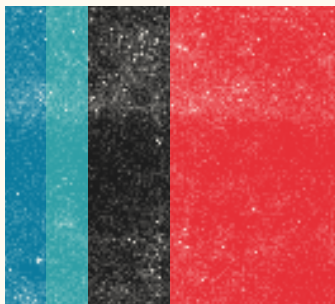
- Sorğu-sulda iştirak etmək üçün razılıq verdiyiniz halda, işlə bağlı sizin üçün məlum olan faktlar barəsində istində düzgün məlumat vermək öhtəliyiniz var;
- Sorğu-sulda iştirak etmək üçün razılıq verdiyiniz zaman və ya məhkəmə qarşısında dindirildiyiniz zaman səhv məlumatın verilməsi cinayət məsuliyyətinə səbəb ola bilər;
- Sorğu-sul/shahid qismində məhkəmə qarşısında dindirildiyiniz zaman öz xərcinizə vəkil xidmətindən yararlanə bilərsiniz
- Bilavasitə özünüzlə və ya/və yaxın qohumunuzla əlaqəli olan məlumatı verməyə bilərsiniz. (prosesual məqsədlər üçün yaxın qohumlardır: valideyin, ögey evlad, evlad, etibar etməklə tərbiyəçi, baba, nənə, nəvə, bacı, qardaş, həyat yoldaşı (boşanmış olanda))
- Magistrat hakim qarşısında ifadə vermək məcburidir. Hakim qarşısında ifadə verməkdən imtina etmək cinayət məsuliyyətinə səbəb ola bilər.

Xüsusi polis nəzarəti (reyd)

Xüsusi polis nəzarəti reyd Daxili İşlər Nazirinin yazılı əmri əsasında həyata keçirilir. Əgər yetərli şübhə olarsa ki, cinayət və ya başqa hüquqi xəta törədilib və ya törədiləcək öncədən müəyyən edilmiş yerdə və müəyyən edilmiş müddət ərzində reyd həyata keçirilə bilər.

Xüsusi polis nəzarəti/reyd zamanı nəzərə alın ki:

- Reid zamanı şəxsin əşyasına və ya nəqliyyat vasitəsinə üzdən yoxlama/baxış keçirilə bilər;
- Üzdən yoxlama geyimi (paltar) üz tərəfindən əllə və ya xüsusi qurğu ilə toxunaraq yoxlamaq deməkdir;
- Əşyaya və ya nəqliyyat vasitəsinə üzdən baxış keçirilməsi vizual olaraq baxışın keçirməsini, nəqliyyat vasitəsi ilə bağlı isə – yük yerində baxışın keçirilməsini nəzərdə tutur;
- Xüsusi polis nəzarəti zamanı polis əməkdaşı forma geyimi üzərinə yerləşdirilmiş video çəkən texnika ilə təchiz olunmalıdır, onunla aramsız olaraq video çəkmə həyata keçirilməlidir.

Bizimlə əlaqə saxlayın: İnsan Hüquqlarının Tədrisi və Monitorinqi Mərkəzi (EMC) Tiflis şəhəri, İ. Abaşidze küçəsi N12b; 032 2 2 233 706; info@emc.org.ge

